

Sygn. akt X Ga 1/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy

w składzie

Przewodniczący Sędzia SO Leszek Guza

Sędzia SO Barbara Przybyła (spr.)

Sędzia SO Małgorzata Korfanty

Protokolant Anna Rogal

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2014 roku w Gliwicach

na rozprawie

z powództwa: (...) Spółki Akcyjnej w K.

przeciwko: J. O. (O.)

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powódkę

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 24 września 2013 roku

sygn. akt VII GC 684/13

1 oddala apelację;

2 zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1.200,00 (jeden tysiąc dwieście 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów w postępowaniu odwoławczym.

SSO Barbara Przybyła SSO Leszek Guza SSO Małgorzata Korfanty

X Ga 1/14

UZASADNIENIE

Powód, (...) S.A. dochodził pozwem od J. O. kwoty 12 322,90zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz procesu. W uzasadnieniu powódka podniosła, że łączyły ją z pozwanym umowy, na mocy których pozwany zobowiązał się usunąć szkody spowodowane ruchem zakładu górniczego w nawierzchni jezdni ul. (...) oraz ul. (...) w K. w nieprzekraczalnym terminie do 22 kwietnia 2011r. Pozwany nie uzyskał w tym terminie zatwierdzenia projektu organizacji ruchu i zwrócił się do powódki o przedłużenie terminu wykonania prac. Powódka odmówiła przedłużenia terminu i odstąpiła od umowy, z przyczyn leżących po stronie pozwanego. Z tego powodu powódka naliczyła kary umowne na kwotę wskazaną w pozwie.

Pozwany domagając się oddalenia powództwa wskazał że nie ponosi winy za niewykonanie umowy, powódka do dnia dokonania odstąpienia, nie współpracowała z pozwanym przy wykonywaniu umowy - nie przekazała placu budowy pozwanemu oraz nie udzieliła pełnomocnictwa niezbędnego do uzyskania zatwierdzenia projektu organizacji ruchu. W związku z brakiem winy po stronie pozwanego nie uprawnione było naliczenie kar umownych przez powódkę.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że strony zawarły umowę na wykonanie robót remontowych w nawierzchniach jezdni, w celu usunięcia szkód spowodowanych ruchem zakładu górniczego. W ramach tej umowy, następnie zawarły umowy wykonawcze w dniu 15 grudnia 2010r. Jedna z nich obejmowała usunięcie szkód w nawierzchni jezdni ul. (...), a druga na ul. (...) w K.. Termin wykonania umów został określony na 21 dni od daty przekazania placu budowy jednak nie później niż na 22 kwietnia 2011r. Termin przekazania placu budowy pozwanemu został uwarunkowany terminem udostępnienia obiektu przez właściciela. Są ustalił, że powódka nie przekazała pozwanemu terenu budowy a pełnomocnictwa pozwalającego na uzyskanie zatwierdzenia projektu organizacji ruchu udzieliła pozwanemu dopiero w dniu 4 kwietnia 2011r. Zatwierdzenie projektu czasowej organizacji ruchu drogowego pozwany uzyskał w dniu 18 kwietnia 2011r. Pismem z 14 kwietnia 2011r. pozwany zwrócił się do powoda o przedłużenie terminu wykonania robót do dnia 31 maja 2011r. Z dniem 6 maja 2011r. powódka odstąpiła od umów i w dniu 7 czerwca 2011r. wystawiła pozwanemu noty księgowe z tytułu kar umownych: (...) na kwotę 5960,- zł oraz (...) na kwotę 8700,- zł z terminem płatności 21 czerwca 2011r.

Sąd pierwszej instancji oddalił powództwo wskazując, że skoro to powódka odstąpiła od umowy, to kara umowna należała jej się tylko w razie wykazania, że do odstąpienia doszło z przyczyn, za które odpowiedzialność ponosi pozwany (§ 8 ust. 1 podpunkt 1 umowy ramowej). Wskazał, że to na powódce spoczywał ciężar wykazania winy pozwanego, i tej okoliczności powódka nie wykazała. Sąd wskazał, że skoro powódka nie przekazała pozwanemu terenu budowy w terminie 5 dni, który ciążył na niej zgodnie z punktem II ust. 17 Warunków (...) zamówienia obejmującego ul. (...) w K., to pozwany nie miał podstawy do podjęcia działań. Zgodnie z § 3 ust. 1 umów wykonawczych z 15 grudnia 2010r., obowiązki wynikające z umowy powstają po stronie pozwanego dopiero po przekazaniu placu budowy. Sąd wskazał, że nie można przypisać winy pozwanemu w związku z nie wystąpieniem przed 8 kwietnia 2011r. do Urzędu Miasta w K. o zatwierdzenie projektu zmiany organizacji ruchu, skoro powódka do nie udzieliła mu stosownego pełnomocnictwa (nastąpiło dopiero 4 kwietnia 2011r.). Paragraf §3 ust.2 wskazywał, że termin przekazania placu budowy uwarunkowany jest terminem udostępnienia obiektu przez właściciela. Obowiązki pozwanego urzeczywistniały się dopiero po przekazaniu placu budowy a zatem uprawnionym do występowania do właściciela o udostępnienie placu budowy była tylko powódka. Skoro powódka w momencie podpisania umowy nie udzieliła pozwanemu pełnomocnictwa, to nie jest uprawniona do czynienia mu zarzutu niepodjęcia, niezwłocznie po podpisaniu umowy, działań zmierzających do uzyskania zatwierdzenia regulaminu organizacji ruchu. Powódka nie wypełniła ciężącego na niej obowiązku przekazania pozwanemu placu budowy, a zatem ponosi odpowiedzialność za opóźnienia związane z realizacją umowy.

Sąd pierwszej instancji wskazał także, że warunkiem odpowiedzialności pozwanego z tytułu kary umownej jest wystąpienie szkody. Powódka nie wskazała na fakt wystąpienia szkody w związku z odstąpieniem od umowy. Sąd pierwszej instancji wskazał, że roszczenie o zapłatę kary umownej nie aktualizuje się w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, jeżeli jednocześnie nie powstanie szkoda. Przepis art. 483 § 1 k.c. wyraźnie mówi, że kara umowna stanowi formę naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego. Powódka w ogóle pominęła fakt konieczności wystąpienia szkody, jako przesłanki uprawniającej do naliczania kar umownych a to niej spoczywał w tym zakresie ciężar dowodowy, w myśl przepisu art. 6 k.c.

Powód w apelacji domagając się zmiany zaskarżonego wyroku i uwzględnienia powództwa zarzucił sprzeczność ustaleń sądu z treścią zebranego materiału dowodowego poprzez ustalenie, że powód miał obowiązek przekazania placu budowy w terminie 5.dni od podpisania umowy, błędne przyjęcie, że pozwany nie mógł podjąć działań bez udzielonego pełnomocnictwa oraz pominięcie okoliczności, że przekazanie placu budowy zależne było od opracowania projektu organizacji ruchu – który miał przygotować pozwany. Powód podniósł, że warunkiem przekazania placu

budowy było opracowanie projektu organizacji ruchu, który to obowiązek spoczywał na pozwanym. Pozwany na krótko przed terminem naprawienia szkód w jezdni, określonego w umowie, zwrócił się do powoda o udzielenie pełnomocnictwa. W zawartych umowach brak informacji co do obowiązku udzielenia pozwanemu pełnomocnictwa w dniu zawarcia umowy. Umowy upoważniały pozwanego do podejmowania działań związanych z ich realizacją. Pozwany wiedział o konieczności opracowania projektu organizacji ruchu i jego zatwierdzenia. Opracowanie projektu organizacji ruchu i jego zatwierdzenie było warunkiem uzyskania zgody właściciela na przekazanie placu budowy.

Pozwany w odpowiedzi na apelację podtrzymał stanowisko prezentowane w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji i domagał się oddalenia apelacji.

Rozpoznając apelację sąd ustalił i zważył, co następuje.

Pomimo częściowo błędnej oceny prawnej dokonanej przez sąd pierwszej instancji apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie bowiem rozstrzygnięcie ostatecznie odpowiada prawu.

Dokonane przez sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne sąd uznał za prawidłowe i stanowiące wyniki prawidłowej oceny zebranych dowodów.

Rację ma skarżący, że sąd wadliwie dokonał oceny prawnej co tego, kogo obciążał ciężar dowodu. Skoro pozwany naliczył odstąpił od umowy i naliczył kary umowne w związku z niewykonaniem umowy w terminie, to na pozwanym a nie na powodzie spoczywał ciężar wykazania, że pomimo niewykonania przez pozwanego obowiązków wynikających z umowy, nie ponosi winy. Rozkład ciężaru dowodu w tym zakresie określa przepis art. 471 kc zgodnie z którym dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Wbrew stanowisku sądu pierwszej instancji na powodzie spoczywał ciężar wykazania istnienia ważnego zobowiązania, którego wykonanie było obowiązkiem dłużnika oraz faktu jego niewykonania. Te zaś okoliczności były między stronami bezsporne. Z art. 471kc wynika domniemanie, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania nastąpiło wskutek okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność. Zatem to na dłużniku, a nie jak wskazał sąd pierwszej instancji na powodzie, spoczywał ciężar wykazania niewykonania zobowiązania w terminie jest następstwem okoliczności za które pozwany nie ponosi odpowiedzialności. Przewidziane umową kary umowne z tytułu odstąpienia od umowy należały się powodowi tylko w sytuacji, gdy były następstwem okoliczności za które pozwany ponosił odpowiedzialność. Kara umowna stanowi surogat odszkodowania i w przypadku tak ukształtowanej odpowiedzialności, ciężar wykazania braku winy nie został umową zmodyfikowany. Mimo tego wadliwego uzasadnienia rozstrzygnięcie sądu odpowiada prawu.

Zebrane w sprawie dowody pozwalają na przyjęcie, że pozwany wykazał, że niewykonanie umowy w terminie, które doprowadziło do odstąpienia przez powoda od umowy było następstwem okoliczności za które pozwany nie ponosi odpowiedzialności. Poza sporem było bowiem to, że warunkiem uzyskania zatwierdzenia projektu organizacji ruchu było udzielenie przez powoda pełnomocnictwa. Odstępując od umowy powód wiedział, że pełnomocnictwa wcześniej udzielił dopiero w dniu 4 kwietnia 2011r.. Ponadto słusznie wskazywał pozwany, że §5 ust. 5 umowy ramowej nakazywał powodowi uzgodnienie z właścicielem obiektu terminu rozpoczęcia i zakończenia prac. Powód terminu rozpoczęcia prac z właścicielem obiektu nie uzgodnił. Skoro powód twierdzi, że warunkiem uzyskania zgody właściciela na przekazanie placu budowy było nie tylko opracowanie projektu organizacji ruchu ale także jego zatwierdzenie to rzeczą powoda było przekazanie wszelkich dokumentów, w tym pełnomocnictwa skoro było ono konieczne dla uzyskania zatwierdzenia projektu organizacji ruchu. Sam powód przyznaje, że bez uprzedniego zatwierdzenia projektu organizacji ruchu przekazanie placu budowy nie było możliwe. Z §5 ust. 5 umowy ramowej wynika, że uzyskanie zgody właściciela należało do obowiązków powoda. Wbrew twierdzeniom powoda z zapisów umowy nie wynika, aby warunkiem przekazania placu budowy było uprzednie uzyskanie zatwierdzenia projektu organizacji ruchu. Twierdzenie, że warunkiem uzyskania przez powoda zgody właściciela na udostępnienie obiektu było uprzednie zatwierdzenie projektu organizacji ruchu – nie znajduje potwierdzenia w zapisach umów. Poza sporem było to, że powód nie przekazał pozwanemu placu budowy, nigdy też do chwili odstąpienia od umowy

powód nie wskazywał aby nie przekazał pozwanemu placu budowy wyłącznie z tego powodu, że pozwany nie przedstawił mu chociażby niezatwierdzonego projektu organizacji ruchu, przedstawienie zaś projektu zatwierdzonego było uzależnione od działania powoda – tj. udzielenia stosownego pełnomocnictwa.

W tych okolicznościach zarzuty pozwanego co do braku winy w nierozpoczęciu prac w chwili złożenia przez powoda oświadczenia o odstąpieniu od umowy uznać należy za uzasadnione a konsekwencji roszczenia powoda o zapłatę kary umownej o jakiej mowa w art. 483 kc i przewidzianej w §8 ust. 1 umowy stron uznać należało za nieuzasadnione.

Z powyższych względów sąd po myśli art. 485 kpc oddalił apelację jako bezzasadną i orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego po myśli art. 98 kpc, na które złożyło się wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego w kwocie 1200zł zgodnie z §6 pkt 5 i §12 ust. 1 pkt 1. rozp. Min. Spr. z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. (Dz. U. z dnia 3 października 2002 r.).

SSO Brabara Przybyła SSO Leszek Guza SSO Małgorzata |Korfanty